

Bruxelles, 27. veljače 2023.
(OR. en)

6703/23

Međuinstitucijski predmet:
2022/0394(COD)

CLIMA 92
ENV 162
AGRI 82
FORETS 15
ENER 87
IND 66
COMPET 134
CODEC 241

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	15557/22 + ADD 1-6
Predmet:	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju okvira Unije za certifikaciju uklanjanja ugljika – rasprava o politikama

S ciljem rasprave o politikama na sastanku Vijeća (okoliš) 16. ožujka 2023. za delegacije se u prilogu nalaze osnovne informacije i pitanja predsjedništva za pomoć pri strukturiranju rasprave.

Odbor stalnih predstavnika poziva se da primi na znanje osnovne informacije i pitanja navedene u Prilogu i proslijedi ih Vijeću s ciljem javne rasprave.

**Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju okvira Unije za
certifikaciju uklanjanja ugljika
– rasprava o politikama –**

Osnovne informacije predsjedništva s pitanjima za ministre

Da bi se porast globalne temperature ograničio na manje od 1,5 °C potrebno je znatno, brzo i kontinuirano smanjivati emisije¹. Globalne emisije stakleničkih plinova moraju se drastično smanjiti u narednim desetljećima. Istodobno će se svake godine iz atmosfere morati hvatati i uklanjati sve veće količine CO₂ kako bi se kompenzirale neizbježne emisije i u konačnici ostvarile negativne emisije. Za postizanje globalne nulte neto stope emisija stakleničkih plinova trebat će različiti tipovi uklanjanja ugljikova dioksida, a IPCC ih je u nekoliko scenarija u kojima se globalno zagrijavanje ograničava na 1,5 °C utvrdio kao ključne elemente.

Europskim zakonom o klimi utvrđuje se okvir za nepovratno i postupno smanjenje emisija po izvorima i poboljšanje uklanjanja s pomoću ponora kako bi se postigla klimatska neutralnost u Uniji najkasnije do 2050., s ciljem da se nakon toga postignu negativne emisije. Scenariji za postizanje cilja klimatske neutralnosti ukazuju na potrebu za znatnim povećanjem uklanjanja u Uniji s pomoću prirodnih i tehnoloških rješenja na oko 500 milijuna tona godišnje do 2050^{2 3}. Stoga se očekuje da će se uloga uklanjanja ugljika u našem gospodarstvu i klimatskoj politici Unije povećati. Međutim, smatra se da EU danas, s postojećim politikama, nije na dobrom putu da ostvari te količine⁴

¹ Climate Change 2022 Mitigation of Climate Change, Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. (Klimatske promjene 2022.: Ublažavanje klimatskih promjena, Doprinos Radne skupine III. Šestom izvješću o procjeni, Međuvladin panel o klimatskim promjenama).

² Detaljna analiza uz komunikaciju Komisije pod nazivom „Čist planet za sve – Europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo”.

³ Procjena učinka uz komunikaciju Komisije pod nazivom „Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana”, dok. 10865/20 ADD 2.

⁴ Na primjer, djelomično negativno kretanje ukupnog ponora ugljika u EU-u posljednjih godina upućuje na to da su potrebne dodatne mjere kako bi se 2030. postigao cilj neto uklanjanja 310 Mt ekvivalenta CO₂, a još više do 2040. i 2050.

Prijedlogom o izmjeni postojeće Uredbe o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu (LULUCF), nakon što se službeno donese kasnije ove godine, utvrđuje se novi cilj neto uklanjanja na razini EU-a od 310 milijuna tona ekvivalenta CO₂, koji treba ostvariti 2030., kao i obvezujući nacionalni ciljevi za države članice. Izmijenjenom Uredbom utvrđuju se i nova pravila za olakšavanje točnog praćenja uklanjanja ugljika i izvješćivanja o njemu, što je potrebno za daljnji razvoj aktivnosti sekvenciranja ugljika.

Prvi koraci prema daljnjoj integraciji uklanjanja ugljika

U prosincu 2021. Europska komisija predstavila je svoju komunikaciju o održivim ciklusima ugljika⁵ u kojoj je naglašena važnost stvaranja poticaja i poslovnih modela za povećanje apsorpcije ugljika u prirodnim ponorima ugljika u ekosustavima („sekvenciranje ugljika”) i razvoja jedinstvenog tržišta za hvatanje, upotrebu, prijevoz i skladištenje ugljikova dioksida. U Komunikaciji se utvrđuju i ciljevi za uklanjanje ugljika u srednjoročnom razdoblju kojima se teži⁶.

Nakon toga je 30. studenoga 2022. Europska komisija predstavila Prijedlog uredbe o uspostavljanju **okvira Unije za certifikaciju uklanjanja ugljika** s ciljem olakšavanja uvođenja visokokvalitetnog uklanjanja u EU-u. Prijedlogom su obuhvaćene različite vrste uklanjanja ugljika putem sekvenciranja ugljika, skladištenja ugljika u proizvodima i trajnog skladištenja. U konačnici, okvirom se nastoji dodatno potaknuti i ubrzati uvođenje uklanjanja ugljika, posebno omogućavanjem dodatnih izvora prihoda, kao i povećanje povjerenja. Njime se također nastoje promicati sinergije između uklanjanja ugljika i povezanih posrednih koristi kao što su ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba njima, prelazak na kružno gospodarstvo i bioraznolikost. U tu se svrhu utvrđuju četiri kriterija QU.A.L.ITY,⁷ kao i pravila za provjeru koju provodi treća strana, uključujući pravila za funkcioniranje programa certificiranja kojima se provodi taj okvir. U skladu s prijedlogom Komisije kriteriji QU.A.L.ITY dodatno će se operacionalizirati posebnim metodologijama za certifikaciju koje će razraditi delegiranim aktima. Temeljit će se na ta četiri kriterija i minimalnom skupu elemenata utvrđenih u Uredbi te će se razviti uz savjetovanje sa stručnom skupinom sastavljenom, među ostalim, od predstavnika država članica.

⁵ Dok. 15045/21 + ADD 1 – 4.

⁶ Do 2028. svi upravitelji zemljišta trebali bi imati pristup provjerenim podacima o emisijama i uklanjanju kako bi se izmjerile prakse sekvenciranja ugljika, a o cjelokupnoj količini CO₂ uhvaćenoj, prevezenoj, korištenoj i pohranjenoj u industrijskim aktivnostima trebalo bi izvijestiti i obračunati je; do 2030. pristupima sekvenciranja ugljika trebalo bi doprinijeti postizanju cilja LULUCF-a od neto uklanjanja 310 Mt ekvivalenta CO₂; do 2030. industrijske tehnologije trebale bi svake godine ukloniti najmanje 5 Mt ekvivalenta CO₂

⁷ Quantification (kvantifikacija); Additionality (dodatnost); Long-term storage (dugoročno skladištenje); Sustainability (održivost) (QU.A.L.ITY)

Kad je riječ o uklanjanju ugljika iz industrijskih djelatnosti kao što su hvatanje i skladištenje ugljika u proizvodnji bioenergije (BECCS) i hvatanje i skladištenje ugljika izravno iz zraka (DACCS), Komisija je predložila nadogradnju postojećih pravila o praćenju i izvješćivanju u pogledu geološkog skladištenja CO₂ iz postrojenja u okviru ETS-a i metodologija primjenjivih na projekte u okviru inovacijskog fonda. Kad je riječ o aktivnostima sekvenciranja ugljika, Komisija je istaknula sinergije s, među ostalim, Uredbom o LULUCF-u i zajedničkom poljoprivrednom politikom, kao i s nedavno predloženim zakonom o obnovi prirode. Kad je riječ o proizvodima za skladištenje ugljika, Komisija je istaknula potrebu za daljnjim istraživanjem kako bi se utvrdile relevantne kategorije proizvoda i metodologije.

Trenutačno stanje rada u Vijeću

Komisija je prijedlog prvotno predstavila na sastanku Vijeća za okoliš 20. prosinca 2022. tijekom češkog predsjedanja. Rasprave u okviru Radne skupine za okoliš započele su u veljači tijekom švedskog predsjedanja. Tijekom tri dosad održana sastanka radne skupine delegacije su razmatrale prijedlog uz mogućnost postavljanja pitanja za pojašnjenje i iznošenja svojih početnih stajališta.

Komisija je, među ostalim, naglasila dobrovoljnu prirodu okvira i potrebu za skorim početkom postupnog povećanja uklanjanja ugljika kako bi se postigli dugoročni klimatski ciljevi Unije. Komisija je opisala Prijedlog kao alat za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju te on kao takav predstavlja prvi korak prema integraciji uklanjanja ugljika u klimatsku politiku EU-a i daljnjoj regulaciji upotrebe uklanjanja u kontekstu budućeg klimatskog cilja za 2040. i nakon toga.

Teme za raspravu

Općenito se priznaje da će uklanjanja ugljika imati sve važniju ulogu u prelasku na klimatsku neutralnost, iako se prioritet mora dati brzom smanjenju emisija stakleničkih plinova. Stoga su tijekom dosadašnjih rasprava države članice općenito pozdravile namjeru daljnjeg poticanja aktivnosti uklanjanja ugljika i daljnjeg usklađivanja na razini EU-a. Neke države članice također su istaknule važnost načela „smanjenje emisija na prvom mjestu”.

Razmatranje prijedloga još je u ranoj fazi te će biti potrebno više rasprava o nizu pitanja. Delegacije su zatražile dodatno pojašnjenje nekoliko središnjih elemenata prijedloga, kao što su ključne definicije, dodatnost i postupak za utvrđivanje polaznih vrijednosti i utvrđivanje posebnih metodologija certificiranja.

Postavljena su i pitanja u vezi s kriterijima QU.A.L.ITY, funkcioniranjem programa certificiranja i rizikom od dvostrukog računanja. Osim toga, u vezi sa zabrinutošću u pogledu rizika od manipulativnog zelenog marketinga, nekoliko delegacija pitalo je bi li se krajnja upotreba certifikata izdanih u okviru u određenoj mjeri trebala uzeti u obzir u predloženoj uredbi. Nadalje, mnoge delegacije zanimale su se za odnos predloženog okvira s postojećim nacionalnim programima koji služe sličnim svrhama, kao i za međunarodne mehanizme i postupke.

Delegacije su također postavile pitanja u vezi s trajanjem skladištenja, primjerice u pogledu valjanosti certifikata, praćenjem i odgovornosti.

Kad je riječ o posebnoj kategoriji sekvenciranja ugljika, nekoliko delegacija istaknulo je potrebu da se uzmu u obzir nacionalne posebnosti kao što su različiti klimatski i geografski uvjeti diljem Unije, te da se osigura da okvir ostane dostupan i manjim operaterima i vlasnicima zemljišta. Isto tako, neke delegacije također su istaknule potrebu da administrativno opterećenje ostane podnošljivo, posebno za pojedinačne operatore.

Pitanja za ministre

Kako bi se pružile smjernice za nastavak rada na predloženoj uredbi, predsjedništvo poziva ministre da razmotre sljedeća dva pitanja:

Očekuje se da će u narednim desetljećima uklanjanje ugljika postati sve važnija nadopuna smanjenju emisija u skladu s ciljem od 1,5 °C iz Pariškog sporazuma i ciljem klimatske neutralnosti u Uniji najkasnije do 2050. Prijedlogom okvira za certifikaciju uklanjanja ugljika Europska unija ima priliku pružiti inspiraciju za to kako se uklanjanje ugljika može na odgovoran način dodatno integrirati u okvire klimatske politike.

- 1. Na koji bi način okvir za certifikaciju na razini EU-a mogao doprinijeti povećanju visokokvalitetnog uklanjanja ugljika u Uniji kao nadopuna stalnim naporima za smanjenje emisija?*
- 2. Koje su, prema vašem mišljenju, glavne mogućnosti i izazovi izneseni u prijedlogu Komisije u tu svrhu? Postoje li konkretni elementi koje je potrebno dodatno pojasniti kako bi se nastavili pregovori?*
